

**PRAVDA
NEBYLA
K DOSTÁNÍ**

Lucie
Hlavinková

motto

Pravda nebyla k dostání

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Lucie Hlavinková

Pravda nebyla k dostání – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

PRAVDA
NEBYLA Lucie
Hlavinková
K DOSTÁNÍ

Praha 2022

© Lucie Hlavinková, 2022

Cover illustrations © CapturePB, Denis Vesely, J.Robert Williams,
MAKOVSKY ART, Ruslan Harmel, yuda chen / Shutterstock.com

ISBN tištěné verze 978-80-267-2280-9

ISBN e-knihy 978-80-267-2288-5 (1. zveřejnění, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-2289-2 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-267-2287-8 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

Mým rodičům

Z černé kroniky

Městská správa Veřejné bezpečnosti sděluje, že v prostorách Základní devítileté školy, nositelky čestného titulu „Školy Klementa Gottwalda“, se stala včera ve večerních hodinách tragická událost, v jejímž důsledku došlo k úmrtí člověka. Podrobnosti se nadále vyšetřují, zejména to, zda k události došlo za účasti jiné osoby či nikoliv.

Ředitel školy, soudruh Matásek, vyjádřil svou soustrast pozůstalým a zdůraznil, že škola z tragického incidentu vyvodí nezbytné důsledky v oblasti společenské péče prováděné společenskými organizacemi, v nerozlučné jednotě s rodinami a státem. Kolektiv pracovníků školy je hrdým nositelem stříbrného odznaku Vzorný kolektiv ROH, účastní se soutěže Brigáda socialistické práce a mnoha akcí Z. Soudruh Matásek zcela vyloučil selhání ze strany školy a také přítomnost alkoholu na pracovišti.

Okresní týdeník *Pravda lidu*, 1976

„Šťěstí, neštěstí, láska, manželství, dítě, smrt!“ Listy akátu pršely na zem a Svařka si cucala prst, protože se jako obvykle píchla o trn.

Jana se vždycky lekla, když Svařka vyslovila „smrt“. Pokaždé sebou lehce trhla a už několikrát si říkala, že ji poprosí, ať zrovna tohle slovo nevyslovuje s takovým důrazem. Zřejmě je jenom přecitlivělá, ale má dojem, že kamarádka nejdřív zasyčí a pak procedí mezi zuby písmena M, R a T schválně tak, aby dohromady působila strašidelně.

Nechce to slovo slyšet. Ještě je příliš brzy. Před třemi lety, když byly v šesté třídě, spolužák Robin taky jeden den pořád vykřikoval MRD, mrd, mrd, každou přestávku. Ale tehdy to strašidelné nebylo, spíš trapné. Sloupl tahle písmena z nástěnky a pak s nimi honil holky a snažil se jim je hodit na záda. Holky pištěly a dělaly, že utíkají, ale každá si přála, aby ji Robin dohonil, protože byl nejhezčí ze třídy. Málem to skončilo průšvihem, protože písmena na nástěnce byla proto, že rok 1979 byl Mezinárodním rokem dítěte. MRD. Třídní zadala nástěnku a tohle jí uniklo.

Naštěstí pro Robina, který se sice líbil holkám, ale jinak byl bohužel úplně tupý, takže mu vůbec nedocházelo, že by to třídní mohla brát jako politickou provokaci, ho včas zarazil Petr. Holky pak na Petra byly našťavané, ale jemu to bylo úplně jedno.

„Šťěstí, neštěstí, láska, manželství, dítě, sssMRT,“ opakovala pořád Svařka. „Víš, že někdo tam ještě říká kytička a růžička? Ale já myslím, že je to blbý, to přece nemá žádný význam. Ty ostatní věci jsou jasné, ale co má jako znamenat

kytička a růžička? Víš, co myslím? Že by kytička znamenala... No nevím, možná spíš růžička bude, jako že poprvé budeš dělat to... Ne?“ zrudla Svařka nad tím, kam ji proud myšlenek dovedl.

Jana roztržitě příkyvovala. Má jí říct, ať slovo smrt takhle neříká? Asi ne, nechce, aby ji kamarádka litovala. Její nejlepší kamarádka! Všechno dělají společně, jsou v podstatě nerozlučné. Od dětství sdílely všechna tajemství a ze všeho nejvíc si přály, aby vyřešily nějakou úžasnou záhadu, takovou, o jakých se píše v knížkách. Ještě loni si slibovaly, že spolu nikdy nepřestanou kamarádit, i kdyby každá šla na jinou školu. Pak se samozřejmě všechno změnilo, i když Jana si nepamatuje, že by při odříkávání na ni někdy vyšel zrovna TEN prokletý akátový lístek, ale Svařka je pořád její nejlepší kamarádka, na tom se nikdy nic nezmění.

Jenomže co to teď zrovna mele? Jaký význam? Copak má celá tahle říkanka nějaký význam?

„Svařo, prosím tě, je to jenom blbá básnička. Přece se tím nemůžeš řídit, vždyť už jsme v devítce, ne?“

Svařka zase zrudla, má k tomu bohužel sklony. Jana má pocit, že tím ztrapňuji i ji, protože rudne při sebemenší narážce nebo poznámce, kterou někde někdo utrousí. Přála by si, aby byla Svařka víc moderní, víc v pohodě. Ale není, tak se nedá nic dělat, jsou prostě kamarádky a hotovo. Největší kamarádky. Protože Svařka je hodná a čestná a spolehlivá. A hlavně by Janu nikdy v životě neponížila, naopak jí pomohla, když se jí stalo to nejtrapnější, co se mohlo stát. Taková ostuda! Dostala to nečekaně ve škole, když měla bílou sukni.

„Panebože, doprdele, doprdele, ne!“ šeptala, seděla na židličce a cítila, jak jí krev nezadržitelně prosakuje látkou a jak jí hanbou tepe a hučí v uších.

„Valíková, ticho!“ Ruštinářka měla uši jako netopýr a byla na ni odjakživa zasednutá.

„Svatěno, já to dostala,“ stihla ještě zašeptat Jana. Svařka

vytřeštila oči na bílou sukni a sama taky zbělela, protože jí hned bylo všechno jasné.

„Valíková, k tabuli!“

„Soužko!“ Svatka vyrazila jako chrt na závodní dráhu. Nebo spíš jako rotvajler, vzhledem ke své baculatější postavě. Skočila k tabuli, pošeptala zamračené učitelce něco do ucha, vmžiku se vrátila do lavice, uvázala Janě svůj svetr kolem pasu a hrábla do tašky. Pak ji vystrčila na chodbu a vrazila jí vložku do ruky.

Jana pocítila vděčnost a úlevu. Svatka ji zachránila. Na záchodě rozbalila neforemnou, bachratou vložku, kterou měla kamarádka pečlivě zabalenou v ubrousku, protože je praktická a myslí na všechno a taková věc ji nemůže překvapit. A bílou sukni by si taky nevzala, protože bílá rozšiřuje a Svatka má dojem, že je tlustá, i když to není pravda, je jenom trošku oplácaná.

Jana přetočila sukni a s ulehčením zjistila, že je vzadu jen docela malý flíček, svetr uvázaný kolem pasu ho po zbytek vyučování zakryje.

Vyhul Zárubníkovi – posílíš mír.

Nápis na zdi záchodků je tady už věčnost. Na škole se traduje, že jakýsi Zárubník prý byl kdysi dávno učitel občanské nauky, ale možná to vůbec není pravda. Jana význam tohoto nápisu chápe zhruba od sedmé třídy, a ještě teď si pamatuje, jak jí hlavou projelo náhlé prozření spolu s divnou pachutí v puse. Nápis vídávala celá léta a nevnímala ho, měl pro ni stejný význam jako všechna ta ostatní hesla na všemožných místech.

Velikou cestou výstavby socialismu!

Pod vedením KSC za další rozvoj!

Leninskou cestou k dalšímu rozvoji naší socialistické vlasti.

Teď už ví, co je to vyhulit. Co je výstavba socialismu a leninská cesta, netuší, ale má podezření, že okamžik prozření a pochopení se v těchhle případech nedostaví.

Když se Jana vrátila do třídy, zrovna začala přestávka. Cítila se trapně, protože všem bylo jasné, co se stalo, ale překvapivě to nebyla až taková hrůza. Holky měly opatrně pobavené obličej, protože teď měly nad ní navrch, ale příští týden se to může stát i některé z nich. Kluci se nad ní jenom rozpačitě ušklíbili, přece jenom už jsou v devítce a nejhorší puberta je za nimi. Ženská tajemství vidí teď spíš jako znepokojivě zajímavá než hodná posměchu.

Ponížení přišlo odjinud. Ruštinářka sbírala ze stolu papíry, podívala se na ni nesouhlasně, až jí tenká vykreslená linie obočí vyjela nahoru k vlasům, a posměšně odfrkla: „Ta sukně je z dovozu? Tak si příště dávej lepší pozor. A stejně, bílá riflová sukně je trochu moc luxusní, Valíková, ne? Nevím, proč zrovna ty se chceš takhle odlišovat.“

Teď teprve přišla ta pravá hanba. Slyšelo to pár holek, co stálo opodál, a jako na potvoru zrovna Mašlová. Mašlová, která stoprocentně ví, že bílá sukně z dovozu rozhodně není, protože ona má z ciziny nebo z Tuzexu všechno, její táta totiž pracuje v Podniku zahraničního obchodu a má pod palcem všechny tiráky, které vozí věci ze Západu. A když někdo chodí v pravé riflové sukni, pozná na první pohled, že tu Janinu ušila šikovná máma, které se bůhví kde podařilo sehnat bílou pevnou látku prošitou na domácí Veritasce nažloutlou nití tak, aby připomínala džínové štepování.

Jana uviděla, jak se Mašlová naklonila k hloučku svých oddaných. Holek, které si kupuje žvýkačkami a voňavými gumami z ciziny, a které jsou z ní celé hotové, protože doufají, že odlesk jejího exotického bytí padne i na ně. Pokývaly svorně hlavami a upřely pobavené pohledy na Janu.

Jana měla pocit, jako by jí ruštinářka vrazila pěstí do bři-

cha. Proč to řekla? Proč ji takhle zostudila? Nemohla mlčet? Copak taky není ženská? Jana se chce odlišovat, ale zase ne moc... Co to znamená? Co ta zatracená věta znamená? *Proč zrovna ty se chceš takhle odlišovat?* Proč se po ní odjakživa vozí, vždyť přece není na ruštinu blbá, je spíš průměrná, vždycky, všude a ve všem.

Cítila, jak jí oči zaplavují slzy, byla ochromená a zhnusená. Učitelčina slova po ní stékala jako lepkavý chrchel, který na ni ta ženská vyplivla.

„Závidí, to je jasný,“ šťouchla do ní Svařka. „Sukni i tvý zářivý mládí. Nic si z toho nedělej. A z Mašlové a těch jejích pipek taky.“

I Petr na ni přes celou třídu povzbudivě mávl a pak protočil oči v sloup, jak má ve zvyku, protože tím dává najevo, co si myslí o děckách ve třídě, o učitelích a vůbec o všem.

Jana vděčně přikývla. Petr je moc fajn a Svařka je nejlepší. A ruštinářka je kráva.

Ne, kráva je slabé slovo.

„Valíková, ty máš nalíčené řasy? Ty si použila maskáro? Nevíš, že na škole máme přísný zákaz líčení? O velké přestávce přijdeš ke mně do kabinetu, uložím ti kázeňský trest.“

Cože? Jana se úplně zalykala vztekem. Co té učitelce proboha udělala? Měla z ní hned od začátku divný pocit. Dávala si pozor, aby ji ničím neprovokovala, ale pro ruštinářku nebyla nikdy dost dobrá, ani se nenamáhala skrývat znechucení. A navíc dnes neměla namalované řasy, fakt ne. No dobře, jenom trochu... Maskáro! Co to jako je? To je rusky, nebo co? Proč je ta ženská taková? Vždyť i ostatní holky si občas načerní řasy, ale pokud Jana věděla, nikdy z toho žádná spolužačka průšvih neměla.

Ruštinářka je zvláštní, je docela kočka, aspoň jak říkají kluci, i když je tedy strašně stará, asi jako Janina máma. Nosí hodně volánů a mašlí a často taky růžovou barvu. Od-

lišuje se i od ostatních učitelek, jednak tím, jak vypadá, ale hlavně tím, že sbírá funkce jednu za druhou, jde jí o kariéru, jak slyšela Jana šeptat jejich třídní a nějakou další učitelku.

Ruštinářka odemkla kabinet a vyzvala ji, ať vejde, ale pak na ni kdosi zavolal, takže Jana se ocitla sama, rozhlížela se a čekala. Nejradši by jí plivla do kafe, ale nevěděla přesně, který stůl je její. Místnost zvláště nepříjemným způsobem odhalovala, že učitelé jsou taky jen lidé. Nakousnutý rohlík, náhradní punčocháče, stopy rtěnky na hrníčku... Všichni byli pryč, velká přestávka je náročná na udržení pořádku. Tady v kabinetě dohlížel na pořádek portrét Gustava Husáka, který je tedy mnohem lichotivější než soudruhova reálná podoba s oblundně zvětšenýma očima za tlustými skly.

Z chodby se ozval chechot, dusot a následné zaječení učitelky, která měla dozor. Dusot se ještě znásobil, ale pak se ozval přísný mužský hlas a chodba se zklidnila. Ten hlas určitě patřil novému tělocvikáři, Kiliánovi, kterému kluci říkají Kilja, protože je prý hodně drsný. Má to něco společného s angličtinou, zabiják nebo co, Jana přesně nevěděla, anglicky neumí nic, akorát oukej, na co by jí to taky bylo, do Anglie se v životě nepodívá.

Tohle asi bude Kiljův stůl, má tady píšťalku a rozbitou pumpičku na balon. Jana se nudila, takže si prohlížela změt věcí, tělocvikář není zrovna pořádný. Určitě je to jeho stůl, má tady fotku svojí rodinky. On, jeho žena, dcera, asi desetiletá, a zhruba sedmnáctiletý syn. Jana překvapením zamrkala. Ten syn vypadá krásně! No tohle! Kilja taky nevypadá špatně, na učitele, ale je samozřejmě taky příšerně starý, má už určitě čtyřicet a hlavu mírně oplešatělou, kdežto jeho syn má úžasné delší vlnité vlasy jako nějaký zpěvák nebo herec. Opravdu se jí moc líbil.

Proto měla Jana problém potlačit úsměv, aby ruštinářku ještě víc nenaštvala, když jí uložila přijít třikrát po sobě na sedmou, protože bude za trest stříhat nějaké letáky. Rušti-

nářka chvíli vypadala, že jí dá poznámku do žákovské, ale pak se na ni dlouze zadívala a nakonec si to rozmyslela. Janě šel z toho jejího divného pohledu mráz po zádech, ale raději ho s hranou pokorou vydržela, aby se poznámce vyhnula. Tu by totiž musela nechat podepsat mámě, a to by vůbec nebylo dobré, protože s mámou se musí opatrně, jako s malovaným vajíčkem. Je přecitlivělá a nervózní, a kdyby ji něco vytočilo, mohla by mít zase svoje „období“. A když má máma „období“, tak musí Jana honem po škole domů a začít hledat.

Taková je máma od té doby, co před rokem táta umřel...

Jak se dřív cítila bezstarostně, když mohly se Svaťkou, a někdy i s Petrem, zajít po vyučování ke komukoliv z nich domů! Čas plynul docela jinak, pomalu a klidně a měl příchut' piškotů s přibíňákem.

Jana ráda chodívala ke Svaťce, protože bydlela ve starém činžovním domě s tajuplným schodištěm a její táta byl skoro pořád doma. Ovšem právě tyhle kvality se Svaťce jevily zcela opačně, v jejích očích šlo o ubohou méněcennost.

„Jak se ti může líbit náš barák? Je starej,“ odfrkla vždycky nespokojeně. „A smrdí.“

„Já bydlím v paneláku. Tam je teprve smrad!“

„Tady to smrdí starobou,“ nedala se odbýt kamarádka.

„Ty seš prdlá. Nic tu není cítit, to se ti jenom zdá. U nás je nachcáno ve výtahu a smrdí tam popelnice.“

„Jsou tady vysoký stropy a všechno je nazdobený,“ kopla Svaťka do krásného litinového zábradlí. „Náš nábytek je taky starej a vyřezávaněj, prach utírám hodinu. Naši mají všude milion knížek, ale kazeťák mi nedovolí, prý si mám pouštět desky, což je samej Janáček, Beethoven a takový pitomosti... To je kvůli tomu, že máma učí hudbu.“

Jana vzdychla, vymlouvat něco Svaťce nemá cenu, protože by radši bydlela v paneláku s umakartovým jádrem. Tvrdí, že je u nich pořád zima a záchod má vždycky úplně ledové prkýnko. Něco na tom je. Jana má na záchodě sice teplo, ale

zase přesně ví, co se děje v bytech pod nimi a nad nimi, a to by tedy většinou opravdu raději nevěděla.

Ale Svaťka by vysedávání na záchodě v teple klidně i oželela, jenom kdyby její táta nebyl pořád doma! Svaťčin otec, bývalý profesor historie, od roku 1969 invalidní důchodce, si přivydělával drobnými překlady. Když byly malé, Jana ho měla ráda, choval se velice zdvořile, vařil jim čaj nebo kakao, které vybraně servíroval v čínském porcelánu se stříbrnými lžičkami, a vyprávěl příběhy o velkých objevech historie, do kterých poťouchle vkládal hororové prvky, aby je postrašil. Nejvíc si pamatovala ten o objevení Tutanchamonovy hrobky, kdy vlivem faraonovy kletby postupně umírali lidé, kteří narušili jeho posmrtný klid.

„Ale teď už se říká faraonova kletba jenom hrozné sračce, která postihuje turisty v Egyptě. Vám se to však, milé dívky, stát nemůže, protože vy se můžete posrat leda tak na Slapech, a ne v Egyptě, kam vás posraní bolševici nikdy nepustí.“ Když takovou větu Jana uslyšela z úst pana profesora poprvé, zalapala po dechu a pak se rozesmála, protože ji šokoval kontrast sprostých slov s jeho kultivovaným zjevem. Pak si všimla vrásek od smíchu za brýlemi s kovovými obroučkami.

„Já tak občas musím mluvit, jsem invalidní důchodce s papíry na hlavu,“ mrkl na ně šibalsky.

Svaťce to rozhodně vtipné nepřišlo, unaveně a pohoršeně vzdychla, což jejího otce viditelně potěšilo.

Teď je všechno jiné. Jana a Svaťka už jsou velké, pan profesor jim žádné úžasné příběhy nevykládá, plouží se po bytě a dojem z vrásek od smíchu je přebitý novým dojmem ze zatrpklých vrásek okolo úst. Neservíruje jim kakao a čaj v čínském porcelánu, pijí nanejvýš šťávu ze sklenic od hořčice a on pivo přímo z flašky. A když teď mluví sprostě, není v tom žádný prvek ironie, navíc se změnil i jeho dříve velmi pečlivě upravený vzhled. Jediné, co mu trochu zvedá náladu, je legrační žvatlání Svaťčina malého bratra.

„Předtím ho poslouchaly celý sály studentů a teď už ho neposloucháme ani my, a už vůbec ne tvůj mrňavej brácha. Je doma už moc dlouho a hrabe mu z toho,“ poznamenal Petr.

Jana úplně dobře neví, co to znamená *předtím*. Občas se jí zdá, že dospělí se dělí na jakési skupiny, mající své vlastní jazyky, kterým není schopná porozumět. Svačka je na tom naštěstí podobně, tyhle věci ji nezajímají, ale s Petrem je to jiné. S Petrem je vůbec všechno jiné, on sám se odlišuje. Odjakživa kamarádil s ní i se Svačkou, i v době, kdy byl holčičí a klučíčí svět oddělen zdí silnější, než je ta v Berlíně. Hodně čte a teď v poslední době ještě víc. A pak pořád přemýšlí, takže Jana vidí, že mu z toho taky hrabe.

A do třetice hrabe i Janině mámě, ale to je tajné a neví o tom vůbec nikdo. Všichni si myslí, že je její máma super a pohodová, protože chodí na rozdíl od ostatních matek velmi moderně oblečená a učesaná. Chová se spíš jako Janina starší kamarádka, a dokonce jí slíbila, že si příští rok bude moct nechat udělat trvalou u paní Blechové, což je sousedka, která si takhle načerno přivydělává.

Jenomže tohle všechno je jenom na povrchu, viditelná vrstva lidem na očích, která se čas od času sloupne jako stará slupka z cibule. Ve skutečnosti je máma od té doby, co umřel táta, na nervy. Občas brečí nebo naopak netečně mlčí a někdy se večer, když myslí, že Jana spí, strašně opije. Dělá to naštěstí opravdu výjimečně, ale Janu to nutí všímat si i těch nejmenších náznaků v jejím chování a zavčas prohledat skrýše, kde má schovanou vodku a buď z láhvi ulít, nebo je aspoň naředit, aby následky byly co nejmenší.

Ve vzduchu visely náznaky, že zrovna dnes by mohl přijít takový sebedestrukční večer, takže Jana spěchala domů, aby tam byla dřív než máma. Prošla obvyklá místa ve špajzu a v ledniče a taky v šatníku. Počínala si jako vždy velmi pečlivě, protože chce uchovat tu iluzi, že o ničem neví, i když

podezírá mámu, že ví, že ona ví. Ale máma je zřejmě taky odhodlaná chránit tenhle klam, tenhle přelud normální rodiny, i když z ní nezbylo skoro nic od té doby, co je táta pryč.

Janu to všechno unavuje. Proč musí mít takovou matku? To je tak nespravedlivé! V poslední době ji rozčiluje téměř všechno, co máma dělá a říká, má pocit, že spolu v jedné místnosti vydrží maximálně půl hodiny, než se pohádají.

Takže teď si Jana počínala jako laborantka, která pracuje s obzvlášť nebezpečnými materiály, dávala věci na přesně stejná místa, kde stály předtím. Pak se zamyslela. Od minula měla podezření, že je tu ještě jedno další místo, které zatím neobjevila, bude muset prohledat i horní nástavce skříní. Vzala si židli a začala šátrat mezi starým povlečením a ručníky, které se „ještě někdy můžou hodit, aspoň na hadry“. Prsty jí zavadily o něco, co by tu nemělo být, ale nebylo to sklo láhve. Byl to tvrdý papír, desky nějakého sešitu. Nejdřív ho chtěla nechat ležet, ale pak ji zvědavost přinutila vytáhnout ho ven.

Desky byly černé s bílým mramorováním a docela ošoupané. Jana nejdřív myslela, že kouká na nějaké staré recepty nebo starý školní sešit, ale bylo to něco jiného. Stránky byly rozevlátě popsané a plné čmáranic a obrázků, střídaly se barvy propisek a občas byly řádky hodně poškrtané, uvnitř byly vloženy další papíry, a dokonce i fotky.

Je to snad nějaký mámin deník? Měla by ho vůbec číst? Zaklepala prsty o karton a přejela jimi po hřbetě. Pak váhavě zavřela dvířka od nástavce a uklidila židli. Sebrala sešit a zalezla do svého pokoje, protože pocit, že dělá něco, co by neměla a co se nesluší, se vynořil zcela nepopíratelně, i když sama sobě chtěla namluvit, že o nic nejde.

Otevřela sešit a teď se do něj podívala pořádně. Deník to asi nebude, protože tu nejsou napsaná žádná data. Text vypadá spíše jako příběh, nejspíš pohádka, protože jí padl zrak na slova *princezna* a *zakleté království*. Že by našla nějaký má-

min pohřbený literární pokus? Písmo je určitě její, to poznala. Chvíli se začetla, ale teorii o pohádce musela zavrhnout, některé pasáže připomínaly spíš horor a jednotlivé kapitoly na sebe příliš nenavazovaly. Zavrtěla hlavou, vůbec nic nechápala. Ale co teprve když sešit neopatrně nahnula a z něj vypadla malá fotka Kiliánova syna...

Cože?

Zvedla fotografii a přiblížila si ji k očím. Podoba byla neuvěřitelná, ale při pečlivějším prozkoumání poznala, že vyfocený nemůže být kvůli zastaralému účesu a oblečení a celkovému stáří fotky Kiliánův syn, ale zřejmě samotný Kilián ve věku patnácti nebo šestnácti let. Byl taky tak hezký, jak je teď jeho syn, to musela Jana uznat, i když se u toho mimoděk zašklebila. Zatřásla sešitem a fotek vypadlo víc, na většině byly nějaké děti nebo mládež, zřejmě spolužáci a kamarádi. A ještě jedna fotka byla přichycená kancelářskou sponkou k listu papíru.

Babička, děda, máma, asi třináctiletá, a mimino. Jana cítila, jak ji zamrazilo. To musí být určitě strejda Olda! Ten, který umřel o Vánocích v šestnácti letech, a proto babička s dědou Vánoce nikdy neslaví, zatímco máma je jimi úplně posedlá a přehání všechno, co je s nimi spojené. U nich v rodině se o strejdovi Oldovi nikdy nemluví, nikdy. Jana se jednou na něco chtěla zeptat, ale jakmile vyřkla jeho jméno, babička si začala utírat oči, děda odešel z pokoje a máma stiskla rty tak pevně, že jí z obličeje úplně zmizely.

Což jenom dokazuje, že nejsou normální rodina a nikdy ani nebyli, i když byl ještě táta s nimi. Babička a děda jsou totiž dost divní. Jana z nich má pocit, že se vždycky podívají na mámu, chtějí něco říct, ale místo toho polykají celé věty, které nikdy nezazní. Když byla menší, představovala si, že se jim hromadí slova z těch spolknutých vět v žaludku, a proto se jednou pozvracela, když byla k obědu písmenková polívka, nechtěla být jako oni.

Nalezený sešit ležel na posteli a Jany se zmocnil nesmyslný pocit, že se na povlečení po něm obtiskne obdélník jako po horké žehliče, protože když ho držela, úplně jí v prstech pá-
lil. Co vlastně našla? Může se vůbec podívat dovnitř? Proč má máma v sešitu fotku mladého Kiliána? Musel být víc než jen obyčejný spolužák, když od něj dostala fotku, ne? Nejspíš spolu kdysi chodili. Otočila fotku a uviděla, že její zadní strana je celá začerněná. Tak to je divné. Něco tam asi bylo napsané a teď je to celé pečlivě zaškrтанé, nic už se přečíst nedá. Hm, další záhada. Otevřela sešit na náhodné stránce a zkusila se začíst.

Princezna Emílie stála u poškrábaného zrcadla. Má to udělat, nebo ne? Strašně se bála, ale musela to zkusit, protože její touha po pomstě ji k tomu poháněla. Teď v zimě už byla venku tma, i když byly teprve čtyři hodiny a budova byla skoro prázdná, jen zdálky doléhalo pár hlasů. Emílie cítila, jak jí buší srdce. Udělá to! Anežka. Anežka. Anežka. Zašeptala třikrát jméno dívky, která prý tady kdysi umřela, a celá napjatá hleděla do zrcadla. Teď by se měl zjevit její duch! Co se to objevuje mezi všemi těmi škrábanci? Emílie věřila tomu, že když takhle vyvolá ducha...

Dál text nepokračoval, protože následující stránka byla vytržená. Jana brejlila do sešitu a snažila se pochopit, co právě přečetla. Chtěla její matka napsat horor? Nebo spíš něco legračního, protože by se ukázalo, že si z Emílie vystřelila její kamarádka a zjevila se v zrcadle místo umrlé Anežky? Škoda že se konec nedozví, bylo to napsané napínavě a dobře, máma má talent. Mohla z ní být třeba spisovatelka, a zatím je jenom obyčejná účetní. Proč se o tom nikdy nezmínila?

Prolistovala pár stran nazpět. Všetečná princezna Emílie se tu objevuje víckrát, ale jsou to vždycky jednotlivé scény, které nejsou zřejmě nijak propojené.

Vtom zašramotil klíč v zámku, přicházela máma! Jana sebou leknutím trhla, zazmatkovala, a jak chtěla sešit rychle zavřít, naopak ho otevřela na jiné straně. Přes celou stranu byl nápis tlustou černou fixou.

S ODPUŠTĚNÍM, AŽ JDOU VŠICHNI DO PRDELE

Místo všech písmen O byly pečlivě vyvedené symboly pro dámské přirození. Jana bleskurychle zasunula sešit pod matraci a blahořečila si, že uklidila židli a zavřela nástavec od skříňně hned. Cítila, jak jí hoří tváře a jak se celá třese. Co to proboha je? Kam se poděla ta strašidelná pohádka nebo co to vlastně četla?

„Jak bylo ve škole?“ Máma si zula boty a pověsila kabát. Úplně normálně jako vždycky.

„Nic, dobrý,“ odpověděla Jana a snažila se, aby její hlas zněl taky úplně normálně. Jenomže se tak vůbec necítila. Našla tajemství své matky, nepříjemné, divné a zvláštním způsobem agresivní.

U večere odpovídala většinou jednoslovně, stejně větší výkon nebyl potřeba, máma vykládala nějakou nudnou historku z práce a stěžovala si na kolegyni, po které musí předělávat faktury. Jana ji pátravě pozorovala, mátló jí a děsilo, že její matka je ve skutečnosti někdo úplně jiný. A to si myslela, že má jen jedno tajemství v podobě poschovávaných flašek po bytě... Je to vůbec možné? Máma přece nikdy nemluvila sprostě, nikdy! A navenek se jeví úplně obyčejně, snad jen její péče o zevnějšek je trochu přehnaná, nejvíc si potrpí na vlasy, ale i na oblečení, doplňky a bižuterii, navzdory babiččinu mlčenlivému, ale zjevnému nesouhlasu.

„Jdu si lehnout,“ předstírala Jana zívnutí.

„Takhle brzo?“ podivila se máma.

„Jsem unavená, nech mě být.“

„Snad na tebe něco neleze,“ vyjádřila svou starost jako úpl-

ně obyčejná matka, která rozhodně nemá nikde schovaný záhadný sešit.

Jana rozsvítila lampičku u postele a z půlky ji přikryla tričkem, v naději, že z chodby světlo nebude vidět. Rozhodla se, že začne číst od začátku.

Na první straně byl zaškrtnutý celý odstavec, ze kterého bylo možné vyluštit jen pár detailů. Jedním z nich bylo velké písmeno D s tečkou a pak ještě slova *zpět* a *uztek*.

Princezna Emílie bydlela v zakletém království. Panovala v něm kázeň, odříkání, poslušnost a pořádek, i když všichni tvrdili, že v něm panuje láska. Ale to nebyla pravda. Takhle láska nevypadá. Proč musí princezna pořád chodit oblečená jako z roku raz dva? Nemohla mít ani propíchnuté uši! Nemohla jít ani na maškarní bál, kde byli VŠICHNI. Nemohla jít do kina, prostě nikam. Největší kosmetický odvaz byl, když si umyla vlasy! A to se ani nemohla ostříhat módním způsobem jako ostatní holky, musela vlasy nosit dlouhé. Princezna si proto přála co nejrychleji najít svého prince, vdát se a vypadnout odsud. Bohužel jí ještě v té době nebylo jasné, že princové neexistují a že je možné se dostat do ještě horšího království – ne jenom zakletého, ale plného sraček.

Co to proboha je? Princezna Emílie je zcela určitě máma, sice o svém dětství nikdy moc nemluvila, ale ze všech těch náznaků, co se pořád vznášejí kolem a které Jana teprve teď začíná aspoň trochu chápat, je jasné, že babička s dědou byli velice přísní a nikdy jí nic nedovolili. Co to ale znamená, že princové neexistují, vždyť se s tátou měli opravdu moc rádi? Milovala ho a jejich manželství rozhodně nebylo žádné zlé království, naopak. A proč vůbec máma psala takovým divným způsobem? Proč si nepsala normální deník? Bála se, že ho někdo najde?

„Janičko, ty pořád ještě svítíš? Nechceš něco?“

„Ježíš, nechci, seš hrozná. Už zhasínám.“ Jana se lekla a sešit zase zastrčila pod matraci. Když usínala, přemýšlela, jestli má o svém nálezu říct Svatce. Vždyť tohle je přesně takové tajemství, o kterém si představovaly, že ho rozluští! Našla tajemný sešit z minulosti, plný podivných náznaků... Svatka by měla z takové záhady oči navrch hlavy! Polkla, protože pusa se jí zaplnila hořkými slinami z rozčilení. Ne, rozhodně se svěřovat nechce. Tohle není záhada z dobrodružné knihy, popsané věci se týkají její rodiny, je to příliš opravdové. Svatce neřekne nic. Nemůže. Tohle tajemství je moc intimní, křehké a soukromé.

Jako by toho nebylo málo, ve škole se na Janu snesla další pohroma.

„Valíková, ty máš prý nějaký průšvih u kolegyně Janákové?“ Třídní se tvářila poplašeně.

„Cože? Nemám,“ snažila se bránit Jana.

„Janičko, copak to nechápeš? Teď v deváté třídě ti jde o všechno. Nemůžeš si znepřátelit soudružku Janákovou, to by se špatně odrazilo na tvém posudku. Zrovna ty si nemůžeš nic takového dovolit, kvůli své... No, to je jedno. Soudružka...,“ Jana si nemohla nevšimnout, že třídní tohle slovo říká s lehounkým ironickým podtónem, téměř nepatrným, „...Janáková je například tajemnice Okresního výboru es cé es pé, chápeš? A to je jenom jedna z jejích funkcí!“

Jana zavrtěla hlavou. Nemůže nic vysvětlit, protože tady k vysvětlování nic není. Ruštinářka si na ni prostě zasedla z nějakého zcela neznámého důvodu. Třídní se na ni pozorně zadívala a vzdychla.

„Jani, ty teď musíš projevit nějakou aktivitu. A pěkně rychle. Takže se přihlásíš do recitačního kroužku, který kolegyně Janáková vede. Já tě navrhnu, protože i já potřebuju projevit aktivitu,“ vzdychla znovu. „V češtině vůbec nejsi špatná, před-

nes máš dobrý. Paměť doufám taky. Ale kolegyně si zakládá na tom, že nevezme každého, protože chodívají s kroužkem recitovat do Síně tradic na různá výročí, před důležité publikum, takže si tě bude chtít vyzkoušet. Musíš se tedy do středy naučit nějakou báseň. Vhodnou báseň!“ zdůraznila třídní.

„Jaká báseň je vhodná?“ špitla Jana. Co se to tady děje? Tím napětím ji začaly svědit nedávno propíchnuté uši, zatahala se za obě náušnice. Musela vypadat dost nechápavě, protože třídní nespokojeně mlaskla. „Půjčila bych ti jednu sbírku, která by byla úplně nejvhodnější, ale teď ji má Mašlová. Ta do kroužku chodí už dávno. Víš co, domluv se s ní, ať ti knihu předá, a vůbec se jí tak nějak vypeť, co a jak, chápeš, ne?“

Jana vyřeštila oči. Do čeho se to zase dostala? Nikdy v životě neměla v úmyslu chodit do nějakého pitomého recitačního kroužku! A už vůbec ne s Mašlovou! Že zrovna ona tam chodí? Nechápala vůbec nic a pěkně ji štválo, že si všichni myslí, že je tomu přesně naopak.

„Aspoň se občas uleješ, ne?“ snažila se ji rozveselit Svařka. „Nějaký výročí jsou skoro pořád, a jestli budeš chodit na ty akce a občas na nějakou soutěž, hodí ti to pěkných pár hodin mimo blbou školu, a ještě třeba dostaneš chlebiček,“ uchechtla se.

„Ha,“ pleskla Jana otráveně taškou o lavici. Snažila se sebrat všechnu odvalu, aby se vydala zeptat Mašlové. Vysvětlila jí, že poslední, co by si přála, je nějak ji otravovat, ale že by opravdu nutně potřebovala půjčit tu zpropadenou knihu básní.

„Do středy to musíš umět, jo?“ vyfoukla Mašlová pobaveně velkou růžovou bublinu, ze které se linula silná chemická vůně jahod. „Ty vole, tak to máš co dělat. Budeš muset po škole se mnou k nám a začneš se učit hned dneska.“

Tenhle návrh Janu překvapil. Má jít po škole s Mašlovou k nim domů?

„S Janákovou není sranda, zlatíčko,“ naklonila se k ní blíž a vytáhla si žvýkačku z pusy tak arogantně působícím ges-

tem, jak to uměla jen ona. „Myslíš, že bych já chodila do toho blbákova, kdybych nemusela? Kvůli fotrovi musím. Aby vypadal dobře,“ znechuceně odfrkla.

Cesta ze školy s Mašlovou se výrazně lišila od cesty se Svařkou. S nejlepší kamarádkou pusy nezavřely a prndaly páte přes deváté, co je napadlo, bez přemýšlení, hihňaly se, poštuchovaly. Teď se Jana přistihla, že se hlídá, aby nepůsobila hloupě a nemoderně. Moc by si přála vypadat jako Mašlová. Povzneseně, nedbale, sebevědomě. Jako že jí vůbec nezáleží na ostatních, protože stejně ví, že ji všichni obdivují. Je možné, že jí všechno to zahraniční oblečení, barevné sponky a další nevidané věci dodávají takové úžasné sebevědomí? Byla by taková i Jana, kdyby si oblékla džíny a tričko s nápisem a blýskavými pajetkami?

A ještě víc se lišily jejich domovy. Jana měla doma několik let schovanou prázdnou plechovku od Coca-Coly, kterou kdysi máma odněkud přinesla, asi z nějakého veletrhu od zahraničních klientů. Vypili ji tenkrát obřadně s mámou a tátou po jednotlivých doušcích a Janě připadalo, že nikdy nic úžasnějšího neochutnala. Táta jí pak odřízl vršek a teď si do bývalé plechovky na pracovním stole dávala propisky a pastelky. Byla to jedna z mála západních věcí, které kdy v životě vůbec viděla na vlastní oči! Teď tu Mašlová otevřela ledničku a ledabyle vytáhla plechovku, jako by si chtěla posloužit pytlíkovým mlékem.

„Ještě minulej týden jsme měli i Sprite, ale ten ti teď bohužel nenabídnu,“ nalila pěnivý nápoj do sklenic, jako by se nechumelilo. Vlasy si půvabně zastrčila za ucho a Jana zažila divný pocit. Něco jako závist smísenou s obdivem. Tak to tedy ne! Nebude přece jako ostatní holky, ty pipiny od nich ze třídy, tvořící družinu oddaných stoupenkyň téhle tuzexové krasavice!

Kuchyňská linka u Mašlů doma se taky podstatně lišila od všech ostatních, které kdy Jana viděla, hlavně v tom, že tu